

499721 Medical Terminology (NU-2557)

“History of Medical Language”

Natapol Supanatsetakul M.D., Ph.D.
 Research Unit for Learning Foreign Language in Medicine
 Department of Pathology
 Faculty of Medicine, Naresuan University

21 สิงหาคม 2557

Topics

- Quiz
- Lesson plan
- Lecture
  - The Greek era
  - Medical Latin
  - National medical languages
  - Medical English
  - คำศัพท์แพทย์ไทย
- Homework

The language of medicine

[Henrik R Wulff MD, *Journal of the Royal Society of Medicine* 2004;97:187-8.]

<http://www.med.umich.edu/cpr/newspage/images/Thom-Hippocrates.jpg>

- The Greek Era
- Medical Latin
- National Medical Languages
- Medical English

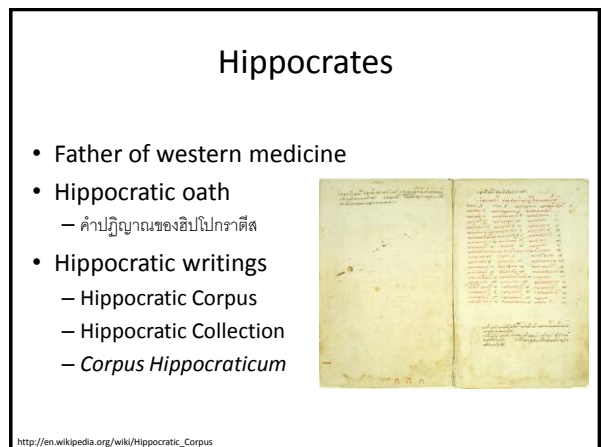
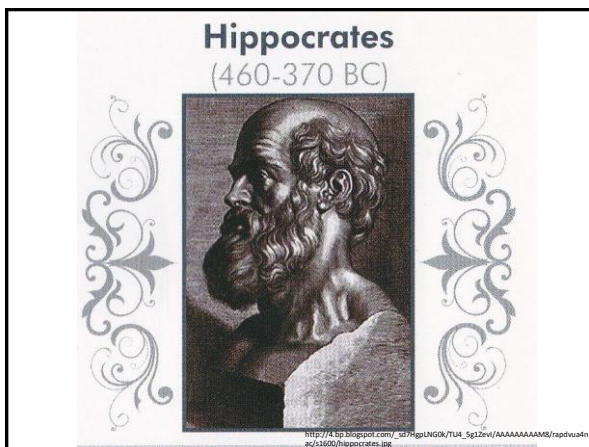
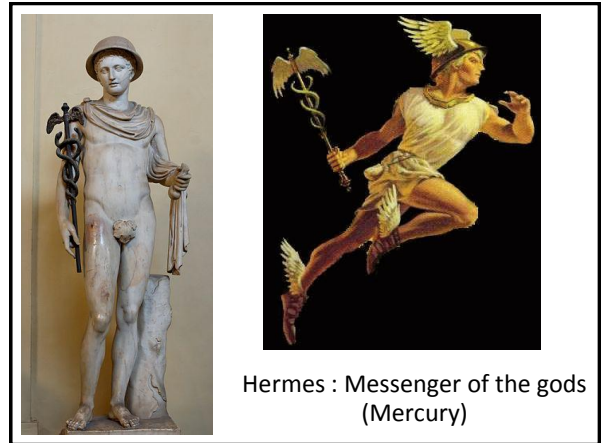
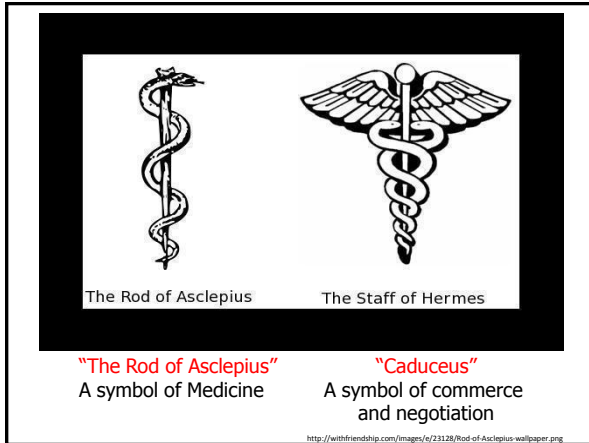

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Statue_of_Asklepios_NAMA_263_\(Dertouzi\).JPG](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Statue_of_Asklepios_NAMA_263_(Dertouzi).JPG)

Greek Medicine

- **Asclepius** (**Greek:** Ἀσκληπιός *Asklēpiós*
Latin: *Aesculapius*)
- Greek God of Medicine and Healing

ΟΠΚΟΣ

Ὁ μὲν μὲν Ἀπόλλωνα ἱητρὸν καὶ Ἀσκληπιὸν καὶ Ὑγίαν καὶ Πανάκειαν καὶ θεοὺς πάντας τε καὶ πάσας, Ἰστωρὸς πομπύμενος, ἐπιτελέα ποιήσει κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμὴν ὄρκον τόνδε καὶ συγγραφὴν τήνδε· ἠγήσασθαι μὲν τὸν διδάξαντά με τὴν τέχνην αὐτήν ἴσα γενέτησιν ἐμοῖς, καὶ βίῳ κοινωνήσασθαι, καὶ χρεῶν χρῆζοντι μετ' αὐτοῖσιν ποιήσασθαι, καὶ γένος τὸ ἐξ' αὐτοῦ ἀέθροις ἴσων ἐπικρινεῖν ἄρρεσι, καὶ διδάξειν 10 τὴν τέχνην ταύτην, ἣν χρῆζωσι μαθηταῖν, ἀνευ μισθοῦ καὶ συγγραφῆς, παραγγελίης τε καὶ ἄκροήσιος καὶ τῆς λοίπης ἀπάσης μαθήσιος μετ' αὐτοῖσιν ποιήσασθαι, υἱοῖς τε ἐμοῖς καὶ τοῖς τοῦ ἐμῆ διδάξαντος, καὶ μαθητῆσι συγγεγραμμένοις 15 τε καὶ ὠρκισμένοις νόμῳ ἱητρικῷ, ἀλλὰ οὐδὲν ἑκατέρωθεν χρῆσομαι ἐπ' ὠφελῆ καμνόντων κατὰ δύναμιν καὶ κρίσιν ἐμὴν, ἐπὶ τιηλήσει δὲ καὶ ἀδικίῃ εἰρήσει· οὐδὲν δώσω οὐδὲν φάρμακον οὐδὲν αἰτηθεὶς θανάσιμον, οὐδὲν ὑψηλῆσιν αἰσθησὶν βουλήν ποιήσω· ὁμοίως δὲ οὐδὲ γυναικῶν πεσοῶν

<http://utilis.net/hippo.htm#eng>

φθόριον δώσω· ἀγνώως δὲ καὶ ὁσῶς διατηρήσω βίον τὸν ἐμὸν καὶ τέχνην τὴν ἐμὴν· οὐ τεμέω οὐδὲ μήν λιθιζόντας· ἐκχωρήσω δὲ ἐργάτησιν ἀνδράσι πηρήξιος τῆσδε· ἐς οἰκίαν δὲ ὀκώσας ἀν 25 ἐσῶ, ἐσελεύσομαι ἐπ' ὠφελεῖν καμνόντων, ἐκτὸς ἐὼν πάσης ἀδικίης ἐκουσίης καὶ φθορίης, τῆς τε ἀλλῆς καὶ ἀφροδισίων ἐργῶν ἐπὶ τε γυναικείων σωμάτων καὶ ἀνδρῶων, ἐλευθήρωσιν τε καὶ δουλώων ἅ τ' ἀν ἐν θεράπειῃ ἢ ἰῶω ἢ ἀκούσων, ἢ καὶ ἀνευ 30 θεράπειης κατὰ βίον ἀνθρώπων, ἃ μὴ χρῆ ποτε ἐκλαλεῖσθαι εἶξω, συγῆσομαι, ἄρρητα πηγύμενος εἶναι τὰ τοιαῦτα ὄρκον μὲν οὖν μοι τόνδε ἐπιτελέα ποιέοντι, καὶ μὴ συγχεόντι, εἴη ἐπαύρασθαι καὶ βίου καὶ τέχνης βιοζαίμεναι παρὰ πῶσιν 35 ἀνθρώποις ἐς τὸν αἰὲ χρόνον· παραβιβαίνοντι δὲ καὶ ἐπιπορέοντι, τάναντία τούτων

† Littre: αἰτέοντας; Reinhold: οὐδὲ ἐν ἡλικίᾳ ἐόντας.

<http://utilis.net/hippo.htm>

The Hippocratic Oath

I swear by Apollo Physician and Asclepius and Hygieia and Panacea and all the gods and goddesses, making them my witnesses, that I will fulfill according to my ability and judgment this oath and this covenant:

To hold him who has taught me this art as equal to my parents and to live my life in partnership with him, and if he is in need of money to give him a share of mine, and to regard his offspring as equal to my brothers in male lineage and to teach them this art — if they desire to learn it — without fee and covenant, to give a share of precepts and oral instruction and all the other learning to my sons and to the sons of him who has instructed me and to pupils who have signed the covenant and have taken an oath according to the medical law, but to no one else.

I will apply dietetic measures for the benefit of the sick according to my ability and judgment; I will keep them from harm and injustice.

I will neither give a deadly drug to anybody if asked for it, nor will I make a suggestion to this effect. Similarly I will not

give to a woman an abortive remedy. In purity and holiness I will guard my life and my art.

I will not use the knife, not even on sufferers from stone, but will withdraw in favor of such men as are engaged in this work.

Whatever houses I may visit, I will come for the benefit of the sick, remaining free of all intentional injustice, of all mischief and in particular of sexual relations with both female and male persons, be they free or slaves.

What I may see or hear in the course of the treatment or even outside of the treatment in regard to the life of men, which on no account one must spread abroad, I will keep to myself holding such things shameful to be spoken about.

If I fulfill this oath and do not violate it, may it be granted to me to enjoy life and art, being honored with fame among all men for all time to come; if I transgress it and swear falsely, may the opposite of all this be my lot.

Translated from the Greek by Edlstein.

<http://lina1504.wordpress.com/>

คำปฏิญาณของฮิปโปคราติส

“การเป็นแพทย์ จากฮิปโปคราติสสู่ยุคโลกาภิวัตน์”

โดย รongkasat Rajarajawongkul ศิริโร

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 1, พ.ศ. 2552, หน้า 158-159.

สรุป

- กตัญญูต่อครูบาอาจารย์
- สืบทอดวิชาแพทย์
- ดูแลรักษาผู้ป่วยให้ปลอดภัยและยุติธรรม
- จริยธรรมทางการแพทย์
  - เมตตาฆาต   การทำแท้ง   การผ่าตัด
  - การรับสิ่งตอบแทน   การรักษาความลับของผู้ป่วย

α	A	alpha	a	father
β	B	beta	b	big
γ	Γ	gamma	g, n	God, ankle
δ	Δ	delta	d	door
ε	E	epsilon	e	mgt
ζ	Z	zeta	z, dz	zeal, kudzu
η	H	eta	ē	obey
θ	Θ	theta	th	thing
ι	I	iota	i	pit, police
κ	K	kappa	k	keep
λ	Λ	lambda	l	law
μ	M	mu	m	mother
ν	N	nu	n	number
ξ	Ξ	xi (ksee)	x	fox
ο	O	omicron	o	not
π	Π	pi	p	poor
ρ	P	rho	r, rh	rod
σ	Σ	sigma	s	gave
τ	T	tau	t	time
υ	Υ	upsilon	u, y	German ü
φ	Φ	phi	ph	phone
χ	X	chi	ch	German ich
ψ	Ψ	psi	ps	tipsy
ω	Ω	omega	ō	vgte

Greek alphabets and Diphthongs

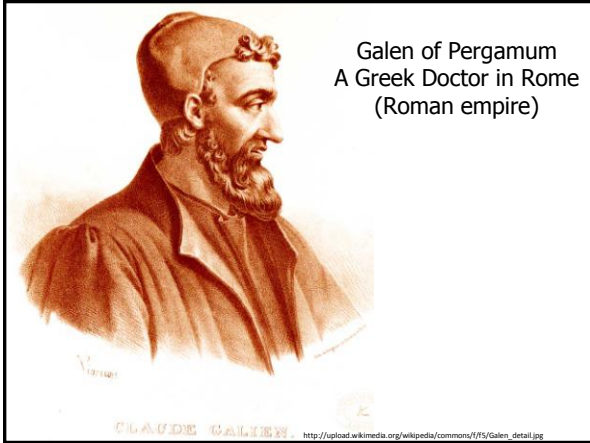
αι is pronounced "i" as in aisle
 ει is pronounced "a" as in freight
 οι is pronounced "oi" as in boil
 υι is pronounced "e" as in suite
 αυ is pronounced "au" as in sauerkraut
 ευ, ηυ are pronounced "u" as in feud
 ου is pronounced "ou" as in soup

Medical Language

- **Dyspnea (or dyspnoea)**
  - **Greek:** *δύσπνοια, dýspnoia*
  - **Latin:** *dyspnoea*
  - **shortness of breath (SOB), or air hunger,** is the subjective symptom of *breathlessness*.
- **Diarrhea (or diarrhoea)**
  - **Greek:** *διάρροια*, from *δια dia* "through" + *ρέω rheo* "flow" meaning "flowing through"

Greek Medicine

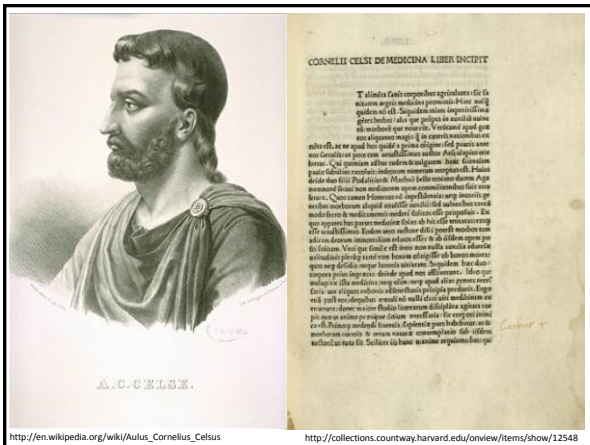
- Greek Medicine from the Gods to Galen
- <http://www.nlm.nih.gov/hmd/greek/index.html>
- Greek Words in the Modern English Medical Vocabulary
- http://www.nlm.nih.gov/hmd/greek/greek_words.html
- Article : An Introduction to Medical Terminology

Galen of Pergamum
A Greek Doctor in Rome
(Roman empire)

Aulus Cornelius Celsus

- During the 1st century AD
- A Roman aristocrat from Narbonensis (Narbonne in France)
- *De medicina octo libri* [The Eightbooks of Medicine] based on Greek sources
- *Cicero medicorum* [the Cicero of doctors] on account of his elegant Latin

Classical Latin alphabet contains 21 letters

Archaic A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X
Classical A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X
Translit. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x
Phonetic [a] [b] [k] [d] [e] [f] [g] [h] [i, y] [k] [l] [m] [n] [o] [p] [k'] [r] [s] [t] [u, w] [ks]

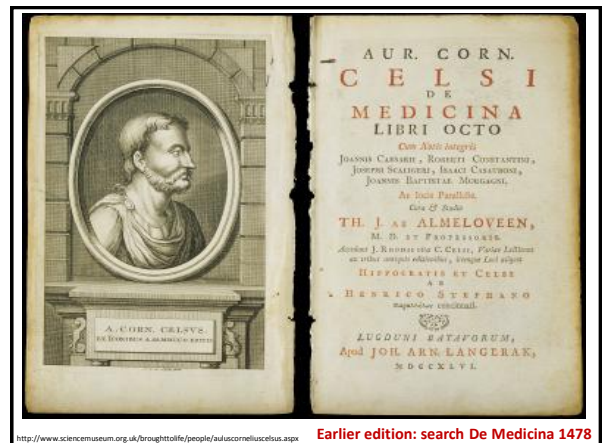
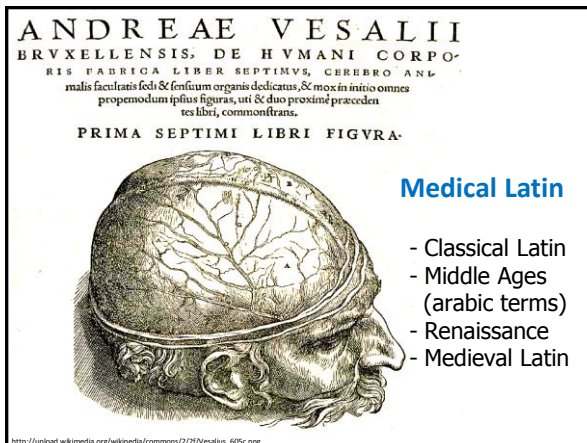
Letters: J, U, W, Y, Z have been added later

Aulus Cornelius Celsus

- His solution in order to translate Greek medical terms into classical Latin terms :
  1. Imported a few Greek terms directly, written with Greek letters in his Latin text
  2. Latinized Greek words
  3. Translated Greek terms into Latin according to the vivid imagery of terms ***most important***

Example

- πυλωρός (*pyloros*); *pulōros* = pylorus
- εἰλεός (*eileos*) = *ileus* = ileus (bowel)
- *stomachus* = stomach
- *brachium* = upper arm
- Κυνόδοντες (*kynodontes*) (dog teeth); *dentes canini* = canines
- Τυφλὸν (*typhlon*) (blind [gut]); *caecum* = cecum or caecum = a blind pouch connected to the large intestine

*De corporis humani fabrica
libri septem*

(Seven books on the fabric of
the human body)

Andreas Vesalius
(1514-1564)

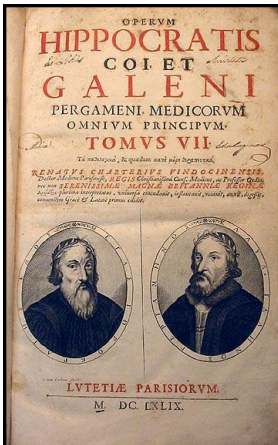
http://www.nlm.nih.gov/exhibition/historicalanatomy/images/1200_giulio/Vesalius_Titling_08

*Exercitatio
Anatomica
de Motu Cordis et
Sanguinis
in Animalibus*

William Harvey

“An Anatomical Exercise
on the Motion of the
Heart and Blood in Living
Beings”

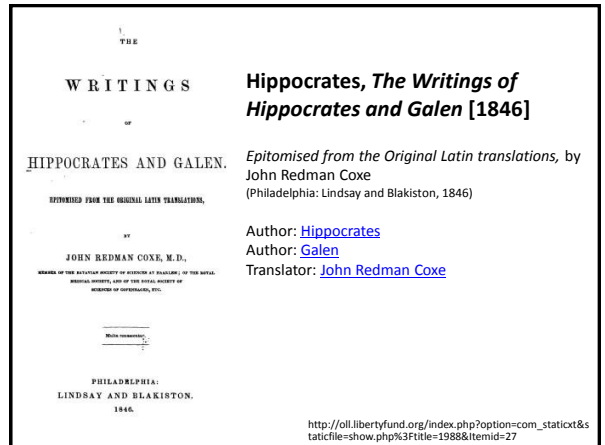

*Opera of Hippocrates
and Galen*

edited by **Renatus Charter, 1678-1679**

The library's acquisition of this ten-volume set of parallel Greek and Latin texts completed its collection of Greek originals of Hippocrates and Galen's works.

<http://ebib.library.wisc.edu/historical/rmsz/rmse-opera.php>

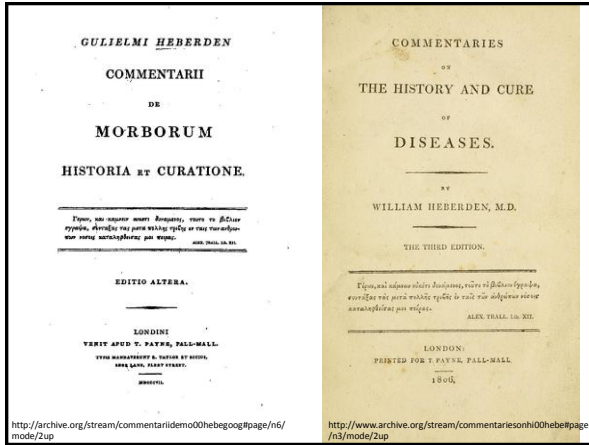

*Hippocrates, The Writings of
Hippocrates and Galen [1846]*

Epitomised from the Original Latin translations, by
John Redman Coxe
(Philadelphia: Lindsay and Blakiston, 1846)

Author: [Hippocrates](#)
Author: [Galen](#)
Translator: [John Redman Coxe](#)

http://oll.libertyfund.org/index.php?option=com_staticxt&staticfile=show.php%3Ftitle=1988&Itemid=27

Example : Latin

- Thai and English : SVO word order

สุนัขกัดคน   A dog bites a man
 คนกัดสุนัข   A man bites a dog

- Latin : free word order, inflection language

สุนัข (ประธาน) = *canis*   สุนัข (กรรม) = *canem*
 คน (ประธาน) = *homo*   คน (กรรม) = *hominem*
 กัด = *mordet* (v. *mordere, mordeo*)

Example : Latin

<i>Hominem canis mordet.</i>	<i>Canis mordet hominem.</i>	<i>Mordet canis hominem.</i>
<i>Hominem mordet canis.</i>	<i>Canis hominem mordet.</i>	<i>Mordet hominem canis.</i>

Example : Latin

<i>Homo canem mordet.</i>	<i>Canem mordet homo.</i>	<i>Mordet canem homo.</i>
<i>Homo mordet canem.</i>	<i>Canem homo mordet.</i>	<i>Mordet homo canem.</i>

Example : Latin

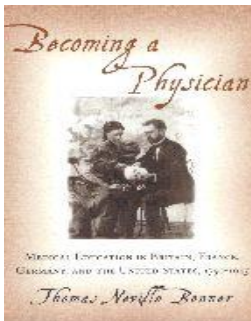
Number	Singular	Plural
<u>nominative</u>	<u>canis</u>	<u>canēs</u>
<u>genitive</u>	<u>canis</u>	<u>canum</u>
<u>dative</u>	<u>canī</u>	<u>canibus</u>
<u>accusative</u>	<u>canem</u>	<u>canēs</u>
<u>ablative</u>	<u>cane</u>	<u>canibus</u>
<u>vocative</u>	<u>canis</u>	<u>canēs</u>

Example : Latin

Number	Singular	Plural
<u>nominative</u>	<u>homō</u>	<u>hominēs</u>
<u>genitive</u>	<u>hominis</u>	<u>hominum</u>
<u>dative</u>	<u>hominī</u>	<u>hominibus</u>
<u>accusative</u>	<u>hominem</u>	<u>hominēs</u>
<u>ablative</u>	<u>homine</u>	<u>hominibus</u>
<u>vocative</u>	<u>homō</u>	<u>hominēs</u>

Latin is required for medical students!

- P. 87

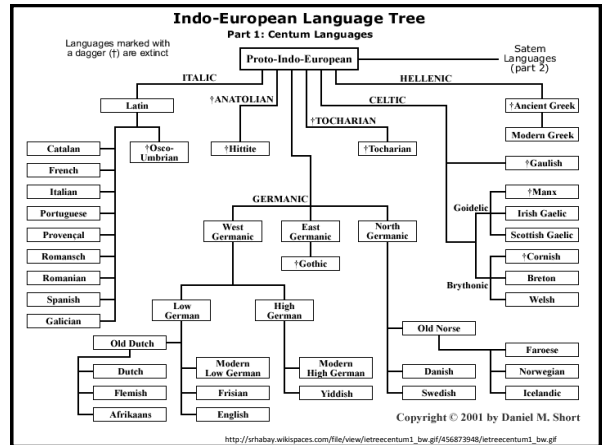

National Medical Languages

- Especially French, German, English used for international communication
- Most derived from Medical Latin, [historical root of language](#)
- **Germanic languages** (German, Dutch, Scandinavian): often imported directly with correct Latin endings
  - nervus musculocutaneus*   *ulcus ventriculi*
- **Romance languages** (French, Italian): usually “[naturalized](#)”
  - le nerf musculo-cutané*   *l'ulcère gastrique*
  - il nervo muscolocutaneo*   *l'ulcera gastrica*
- **English** (Germanic language): tends to follow the Romance pattern except in placing the adjective before the noun
  - the musculocutaneous nerve*   *gastric ulcer*
  - abilis* = -able; *-ivus* = -ive; *-osus* = -ous; *-orius* = ory

Historical Root of Languages

- Proto-Indo-European
- Germanic
  - West Germanic → English, German, Dutch
- Italic
  - Latin → French, Italian, Spanish, Portuguese
- Hellenic
  - Greek
- Indo-Iranian
  - Indo-Aryan → Sanscrit, Pali
- ภาษาไทย อยู่ในตระกูลภาษาไท-กะได (เป็นคำโดดและมีวรรณยุกต์) และมีคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี และสันสกฤตด้วย

Exceptions (common used)

- English direct-loaned words from Latin
  - Medulla oblongata (innermost + long)
  - Diabetes mellitus (to pass through + honey-sweet)
- German: from naturalized Latin terms
  - Die Koronararterien (*Arteriae coronariae*)
- German: from translated Latin terms
  - Koronar- oder Herzkranzgefäß (coronary vessel)
  - Magengeschwür (*ulcus ventriculi*, gastric ulcer)

To coin a new medical term

- Most of terms composed of Greek rather than Latin roots
  - Nephrectomy – *excisio renis*
  - Ophthalmoscopy – *inspectio oculorum*
  - Erythrocyte – *cellula rubra*
- Prefix – Suffix
  - Hyper- [Greek **ὑπέρ-**] & Super- [Latin] = over
  - -itis [Greek **-ιτις**]; -oma [Greek **-ωμα**]
- Greek – Latin hybrid
  - Hypertension: “Hyper” + “tension”
    - Ancient Greek **ὑπέρ** (huper, “over”).
    - From Middle French **tension**, from Latin **tensionem** (stretching)

Medical English

- For international communication
- Terms built from Greek or Latin word parts
- Terms **NOT** built from word parts (เอกสารคำสอน)
  - Medical eponyms
  - Greek and Roman mythology
  - Other languages
  - Trade name of medication or medical devices
  - Medical acronyms
  - Ordinary English words: bypass operation, clearance, screening, scanning
- The meaning of terms are changed over time
- Directly imported or translated into other languages

ความเป็นมาของศัพท์แพทย์ภาษาไทย

[ศาสตราจารย์ นายแพทย์สัญญา สุขพนิชนันท์. เวชบันทึกศิริราช 2551;1(2):91-104.]

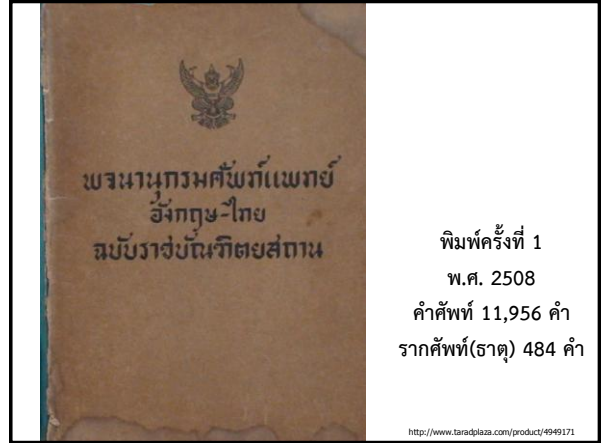
<http://www.hunhaphit.ac.th/wasocial/us-3.html>

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์

- คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
- ราชบัณฑิตในวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์
- บรรณาธิการคนแรกผู้ก่อตั้งสารศิริราช (พ.ศ. 2492 – 2511)
- เสนอศัพท์ไทยขึ้นใช้แทนภาษาอังกฤษ ตีพิมพ์ในบทความชุด “เสนอศัพท์เพื่อเลือกใช้” ตั้งแต่กราคม 2504 – กุมภาพันธ์ 2509 โดยได้เสนอคำศัพท์รวม 10,600 คำ และรากศัพท์ 473 คำ
- เป็นผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขในการประชุมคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย เพื่อพิจารณาศัพท์แพทย์ไทยเทียบภาษาอังกฤษ

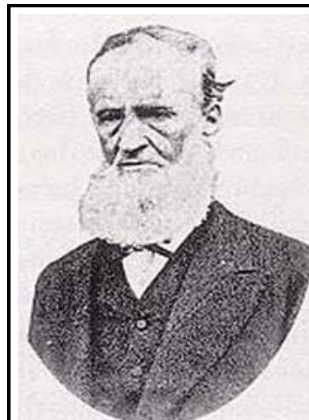

พิมพ์ครั้งที่ 1
พ.ศ. 2508
คำศัพท์ 11,956 คำ
รากศัพท์(ราก) 484 คำ

<http://www.taradpiaz.com/product/4949171>

หลักเกณฑ์ในการบัญญัติศัพท์

- การคิดคำใหม่ โดยผูกขึ้นจากคำไทย หรือคำภาษาบาลีและสันสกฤต ที่มีใช้เป็นคำไทยอยู่แล้ว
- การทับศัพท์ โดยพยายามให้ได้สำเนียงใกล้เคียงภาษาเดิมมากที่สุด และสะกดคำในภาษาไทย ให้สามารถคิดย้อนกลับถึงคำเดิมในภาษาอังกฤษได้ด้วย
- การเสนอคำศัพท์มีปัญหาและช้อยกเว้นอยู่มาก แต่อาจารย์ให้ความเห็น สอดคล้องกับกระแสพระราชดำริที่ว่า “ภาษามีชีวิต คำไหนที่ดีก็ควรจะอยู่ยั่งยืนต่อไป คำไหนที่ไม่ดีมันก็ตายไปเอง...”

http://news.nipa.co.th/image/siamrath/img500/2124_v11.JPG

Dan Beach Bradley, M.D.
“หมอบรัดเลย์”

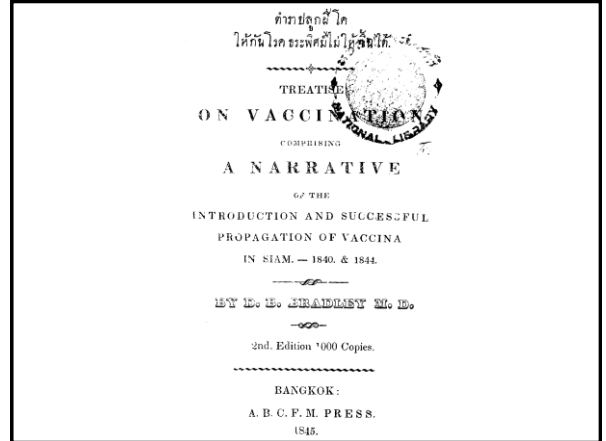
(พ.ศ. 2347 – 2416)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3

คัมภีร์ครุฑรักษา อายุ 171 ปี
พิมพ์เมื่อพ.ศ. 2385 (ค.ศ. 1842)

ศึกษารายละเอียดได้ที่ :
[http://valuablebook.tkpark.or.th/
image/BL/bl.html](http://valuablebook.tkpark.or.th/image/BL/bl.html)

ตัวอย่างคำศัพท์

- **Aorta**
- มหานาฬีรัชตโลหิต
[มหา (ใหญ่) + นาฬี (หลอด) + รัชต (แดง) + โลहित (เลือด)]
- เอออร์ตา, ท่อเลือดแดง (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๔)
- **Vena cava**
- มหานาฬีภาพโลหิต
[มหา (ใหญ่) + นาฬี (หลอด) + ภาพ (ดำ) + โลहित (เลือด)]
- ท่อเลือดดำ (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๔)

นายแพทย์ ยอร์ช บี แมคฟาร์แลนด์
George B. McFarland
อำมาตย์เอก พระอาจารย์วิชากรม
พ.ศ. 2409 - 2485

<http://th.wikipedia.org/wiki/>

- โรงเรียนราชพยาบาล พ.ศ. 2431
- โรงเรียนแพทยากร พ.ศ. 2433 และ
พระราชทานชื่อ พ.ศ. 2436
- โรงเรียนราชแพทยาลัย พ.ศ. 2443

<http://haab.catholic.or.th/>

แพรกกิศออพเมตติชิน

- ตำราแพทย์แต่งโดยหมอแฮน แอดดัมสัน (Hans Adamsen M.D.) อาจารย์โรงเรียนแพทยากร (ราชแพทยาลัย) เมื่อประมาณร.ศ. 122 (พ.ศ. 2446) และพิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454)

ประวัติความเป็นมา (ต่อ)

- จดหมายเหตุทางแพทย์ของสภาภชาชาติสยาม พ.ศ. 2461
- แพทยะสมาคมแห่งกรุงสยาม พ.ศ. 2464
- จดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทยสมาคมแห่งกรุงสยาม พ.ศ. 2468
- จดหมายเหตุทางแพทย์ แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (จพสท., ปัจจุบันพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ vol.97)
- เว็บไซต์แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ : <http://www.mat.or.th/main/index.php>

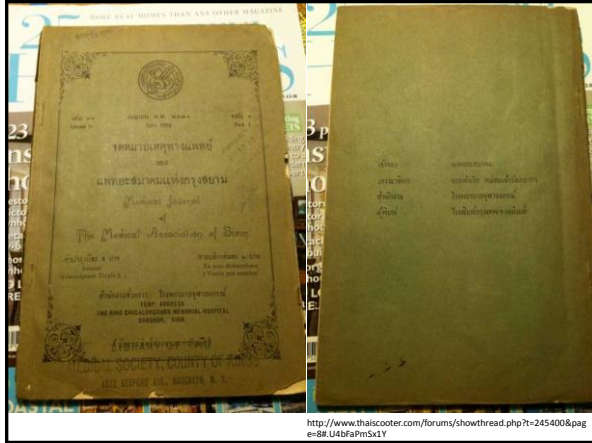
๑ เมษายน พ.ศ.๒๔๖๑ ออก "จดหมายเหตุทางแพทย์"

ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๔๖๑ สภากาชาดสยามได้ออก "จดหมายเหตุทางแพทย์" เป็นหนังสือพิมพ์แพทย์ฉบับแรกในกรุงสยาม เริ่มเดิมของจดหมายเหตุทางแพทย์มีชื่อว่า นายแพทย์ เดโอโปลด์ โรแบร์ต ผู้อำนวยการกองวิทยาศาสตร์สภาภชาชาติได้หารือกับหลวงศีกดาพลริภักษ์ (พระยาดำรงแพทยาคณ) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ถึงเรื่องที่จะจัดให้มีการออกวารสารการแพทย์ขึ้นในกรุงสยาม หลวงศีกดาพลริภักษ์เห็นดีด้วย จึงได้นำความขึ้นกราบบูลสมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ อุปนายก ผู้อำนวยการสภาภชาชาติในขณะนั้น พระองค์ทรงเห็นชอบและทราบกับพระจรรุให้สภาภชาชาติจัดการออกหนังสือนี้ เพื่อส่งเสริมความรู้ในวิชาแพทย์ และเพื่อแจ้งข่าวคราวอันเกี่ยวกับกิจการของสภาภชาชาติให้แพร่หลาย จดหมายเหตุทางแพทย์ของสภาภชาตสยามจึงเป็นวารสารการแพทย์ของไทยเล่มแรก ที่ได้จัดออกใน พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นรายไตรมาส คำบ้างรูปละ ๕ บาท ขายปลีกเล่มละ ๒ บาท หนังสือเล่มแรกเป็นฉบับประจำวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๖๑ (ต้นปี) ต่อมาสภาภชาชาติได้ออกหนังสือรายเดือนอีกฉบับหนึ่งเรียกว่า "หนังสือพิมพ์เสนองโอรสภาภชาชาติ" สำหรับลงข่าวที่เกี่ยวข้องแก่กิจการของสภาภชาชาติโดยเฉพาะ สภากาชาตจึงได้โอนจดหมายเหตุทางกาแพทย์มาให้แพทยสมาคมฯ ความตอนหนึ่ง ในแจ้งความกระทรวงมรธาธร เรื่องโอนกรรมสิทธิ์หนังสือมีว่า "บัดนี้สภาภชาตสยาม ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในหนังสือซึ่งที่กล่าวมา ได้โอนกรรมสิทธิ์ในวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ให้แก่แพทยสมาคมแห่งกรุงสยามเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ต่อไป"

<http://thairedcross.livingmuseum.sc.chula.ac.th/amorntimeline/?p=1790>

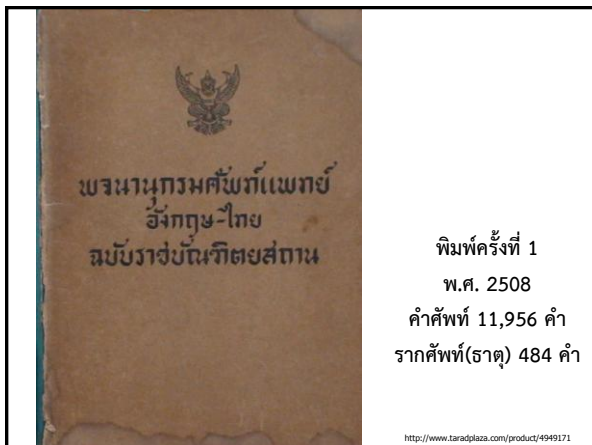

<http://thairedcross.livingmuseum.sc.chula.ac.th/amorntimeline/?p=1790>

ประวัติความเป็นมา (ต่อ)

- หม่อมเจ้าวัลลภากร วรธรรม เลขานุการแพทยสมาคม ในปีพ.ศ. 2473 – 2475 ได้ทรงเขียนรายงานการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ ลงในจดหมายเหตุทางแพทย์ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2474
- พ.ศ. 2476 จัดตั้งราชบัณฑิตยสถาน
- พ.ศ. 2485 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ โดยมีหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร เป็นประธาน และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์แพทย์
- พ.ศ. 2503 คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรให้ราชบัณฑิตยสถานรื้อฟื้นงานบัญญัติศัพท์ให้มีความเห็นชอบ และรับรองศัพท์บัญญัติทางวิชาการ รวมทั้งจัดพิมพ์พจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษ - ไทย ฉบับแรก เมื่อปีพ.ศ. 2508 ตามที่เสนอโดย เรือโท ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์

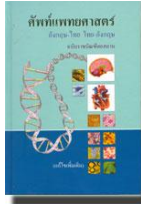
ประวัติความเป็นมา (ต่อ)

- พ.ศ. 2525 แต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ สาขา แพทยศาสตร์ โดยมี เรือโท ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อวย เกตุสิงห์ เป็น ประธานคณะกรรมการ
- พ.ศ. 2538 แต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์แพทยศาสตร์ โดยมี ศาสตราจารย์ นายแพทย์สำราญ วังศ์พาห์ เป็นประธานกรรมการ
- พ.ศ. 2544 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงบุญเรือง นิยมพร เป็นประธานกรรมการ ระหว่างปีพ.ศ. 2544 – 2546 และ ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ สมชัย บวรกิตติ เป็น ประธานกรรมการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน

English – Thai medical dictionaries

ราชบัณฑิตยสถาน
The Royal Institute

<http://www.royin.go.th/th/home/>

ปัจจุบัน เล่มพ.ศ. 2543
พิมพ์ครั้งที่ 3 (แก้ไขเพิ่มเติม, พ.ศ. 2547)
และพจนานุกรม on-line
จำนวน 31,365 ระเบียบข้อมูล

หลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์แพทย์ไทย

- ในพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 3 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2547
- อ้างอิงจาก Dorland's medical dictionary, 28th edition
- วิธีคิดคำขึ้นใหม่ (คำไทย, คำจากภาษาบาลี และสันสกฤต)
- วิธีทับศัพท์
- **ตัวอย่าง**

aneurysm	หลอดเลือดโป่งพอง
neuropathology	ประสาทพยาธิวิทยา
anaphylaxis	แอนาฟิแล็กซิส

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทับศัพท์

- ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์ภูเก็ต วาจนนท์ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ลงตีพิมพ์ครั้งแรกใน สารศิริราช 2526;35(11):1019-31 และอีกครั้งหนึ่งใน เวชบัณฑิตศิริราช 2555;5(2):82-94.
- แนวทางการทับศัพท์ (เอกสารคำสอน)
- คำที่ควรใช้อักษรภาษาต่างประเทศโดยไม่ทับศัพท์

สรุปประวัติความเป็นมาของศัพท์แพทย์ไทย

- เริ่มมีการแปล และพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3
- ใช้ในตำราประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนแพทย์
- เขียนและตีพิมพ์ในวารสารทางการแพทย์ (จดหมายเหตุทางแพทย์, สารศิริราช เป็นต้น)
- รวบรวมจัดทำเป็นพจนานุกรมศัพท์แพทย์ และพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
- พจนานุกรมฉบับหนังสือ และพจนานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยบริษัทเอกชน และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

Homework

- ให้นิสิตเตรียมพจนานุกรมศัพท์แพทย์มาเรียนในสัปดาห์ถัดไป อย่างน้อยคนละ 1 เล่ม (ในรูปแบบหนังสือ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์)